

Balio Sruogos laiškas Juozapai Sruogai, 1938-04-25, iš Kauno - į Tilžę

Brangus Juozapai, / Gavau Tavo atvirutę Būgiuose ir laiškėlį.

Brangus Juozapai,

Gavau Tavo [1] atvirutę Būgiuose ir laiškėlį [2].

Buvau pas Vaitiekūną [3]. Kaip šiandie jis ketino man atsiųsti žiūroną. Tiktai jis sako, kad Tu buvai jam davęs du žiūronu, vieną iš jų jis pasiuntęs pagal Tavo įsakymą Vabalninkams, tai aš esą turėsiu pasirašyti, kad gavau du žiūronu. Vaitiekūnui aš turiu tikėti, tad šiandie ir pasirašysiu, kad gavau du. Ar tai tiesa? Dar prieš Velykas Tavo kaimynas Sakavičius [4] (sodininkas) prašė tau parašyti: jei tu šiomet nieko nedarytum, tai gal jam išnuomotum metams savo sklypą, – jis kažką ten pasisodintų – ir nuomą sumokėtų. Tad jei nestatytum – reikėtų išnuomoti. Statybos medžiagos galima gauti kiek nori, maža ką rašo laikraščiai! Tai reklama ir biznis. Ar kitais metais statyba bus pigesnė, sunku pasakyti. Gali atpigti, bet gali ir pabrangti. Čia tai niekas tikrai negalėtų nei pasakyti, nei patarti. [1r] // Aš jau rimčiau rengiuosi pradėti darbą – statybą. Turbūt kitą savaitę jau imsiu varyti pamatus, o kaime – pradės namų sukirtimą. Bet reikia atlikti dar daug paruošiamų darbų. O Ramioji gatvė taip prišlapo ir pabjuro, kad nežinia, kaip reikės atvežti net cementas. Žvyras, žinoma, dabar jau darosi kiek brangesnis, negu žiemą buvo. Kazimiero [5] jau seniai nebemačiau ir net telefonu su juo nekalbėjau, – nieko nežinau. Kalbama [6], kad Indrišiūnas [7] būsiąs teisingumo ministeris, Tūbelis [8] – finansų, Tonkūnas [9] – žemės ūkio, o Masiliūnas [10] – švietimo. Tamošaitis [11] turės savo tautinės kultūros ministeriją.

Labų dienų p. Bronei [12].

Br. Balys [13]

1938. IV. 25 [14] [1v] //

KOMENTARAI

- [1] Juozapas Sruoga (1886–1957) – vyriausiasis Balio Sruogos brolis. Teisininkas, diplomatas, URM tarnautojas. 1934–1940 m. Lietuvos konsulas Tilžėje.

- [2] Išliko vienas anksčiau rašytas Juozapo Sruogos laiškas, į kurį Balys Sruoga atsakė:

„Mielas Boleslavai,

Maniau, kad Velykų šventėms tu būsi išvykęs į Būgius, tai parašiau ten ir atvirą laiškėlį. Kaipgi tavo namo statyba eina? – Aš laikiu savo namų pliano. Šiandien iš „Lietuvos aid“ sužinojau, kad Lietuvoj statybai jau trūksta medžiagos ir kad ta medžiaga vėl žymiai pabrangusi. Ar nepalaukti su statyba? Kaip tau atrodo? Gal greitai laiku pradės vėl daugiau ir pigiau gaminti plytas? – Mano sveikata vėl pradėjo šlubuoti. Ryt manau vykti į Karaliaučių pasirodyti prof. Assmann'ui. – Pradėjau eiti silpnyn. – Ar girdėjai, kad Kazimiero žmona guli ligoninėje pas dr. Finkelšteiną ir kad jai reikės padaryti skilvio operaciją, kaip kad ir Bronei. – Jis nori vežti ją irgi į Karaliaučių; tik to prof. chirurgo dabar nėra Karaliaučiuje. – Tai labai didelė bėda Kazimierui.

Aš turiu prie tavęs mažą prašymą. Mat „Spaudos fondo“ Optikos skyriuje pas J. Vaitiekūną randasi vienas man žiūronas („Dollon'o“) su varine trikoja. Žiūronas randasi skrynutėje, trikoja skyrium. Tu globoji mano knygas; gal apsiimtum pagloboti ir tą žiūroną. Jis užims nedaug vietos. Mat, maniau, kad „Spaudos fondas“ galės jį parduoti. Paaškęjo, kad neparduos! Nebenoriu ilgiau laikyti pas juos. Gal ir Dalia su savo draugėmis panorės kada nors juo pasinaudoti (tik į saulę negalima žiūrėti be tamsaus stiklo – galima apakti!). Gal tu kada nors grįždamas iš miesto į namus užeitum pas J. Vaitiekūną („Spaudos fonde“) ir paimtum tą žiūroną su savimi į namus. Jeigu tau labai nepatogu, tai pranešk man; tuomet aš kreipsiuosiu pas kitą.

Kas gero girdėti apie Adolpą? Ar nesumažino jam bausmės?
Bronė ir aš siunčiame jums visiems mūsų geriausius linkėjimus.

Brolis Juozapas

1938 IV 21.

Tilžė. –“ (Juozapo Sruogos laiškas Baliui Sruogai, iš Tilžės – į Būgius, 1938-04-21, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 856, l. 1r-v, 2r).

- [3] Juozas Vaitiekūnas (g. 1903) – lituanistas, 1934–1939 m. Linkuvos gimnazijos mokytojas.
- [4] Juozapas Sakavičius (g. 1901) – Kauno daržininkas, buvęs Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje gatvėje Nr. 7 savininkas.
- [5] Kazimieras Sruoga (1899–1974) – jauniausias Balio Sruogos brolis. Ekonomistas, spaudos darbuotojas. 1936–1940 m. akcinės bendrovės „Maistas“ direktoriaus pavaduotojas.
- [6] Užsiminta apie pokyčius Vyriausybėje: „Trijų paskutinių Vyriausybių vadovui J. Tūbeliui sunkiai sergant ir ilgai gydantis Šveicarijoje, ministro pirmininko pareigas prezidentas pasiūlė Vasario 16 Akto signatarui V. Mironui. 1938 03 24 patvirtinta Vyriausybė. Iš 9 ministrų naujoje Vyriausybėje liko tik keturi paskutinės J. Tūbelio Vyriausybės (1935–1938) ministrai – užsienio reikalų S. Lozoraitis, finansų J. Tūbelis, susisiekimo J. Stanišauskis ir švietimo J. Tonkūnas“ (Mindaugas Tamošaitis, „Vlado Mirono vadovaujama Vyriausybė 1938“, in: <https://www.vle.lt/straipsnis/vlado-mirono-vadovaujama-vyriausybe-1938>), (2026-08-08).
- [7] Julius Indrišiūnas (1901–1945) – politikas, teisininkas. 1938 03–1939 03 finansų ministras.
- [8] Juozas Tūbelis (1882–1939) – agronomas. 1938 03–10 žemės ūkio ministras.
- [9] Juozas Tonkūnas (1894–1968) – agronomas. 1934–1939 švietimo ministras.
- [10] Kazimieras Masiliūnas (1902–1973) – 1934–1940 m. Švietimo viceministras (tuo metu vadintas ministerijos generaliniu sekretoriumi).
- [11] Antanas Tamošaitis (1894–1941) – teisininkas. 1930 09–1940 01 romėnų teisės ir romėnų istorijos dėstytojas VDU. 1939 11–1940 06 teisingumo ministras.
- [12] Bronė Jazbutytė-Sruogienė (1896–1950) – Juozapo Sruogos žmona.

[13] Balys Sruoga (1896–1947) – Juozapo Sruogos brolis, Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytojas; nuo 1932 m. – profesorius.

[14] Juozapas Sruoga atsakė į jam adresuotą brolio laišką:

„Mielas Boleslavai,

Ačiū už laišką ir atliktą „Spaudos fonde“ reikalą. Kad pakvitavai dviejų žiūronų gavimą – tai niekis, nes „Spaudos fonde“ tikrai buvo mano du žiūronai. –

Aš esu irgi rimtai pasiryžęs pradėti statybą šią vasarą. Laukiu namo pliano ir miesto Valdybos leidimo. – Žinoma, dar reikės ir su rangovais tartis (iki šiol su rangovais nekalbėjau, nes neturiu pliano). Gal tu galėtum kokią nors rangovą pasiūlyti? Aš manau kreiptis į inž. Mikšį. – Šiaip pas mus nieko naujo.

Tuo tarpu tiek.

Geriausių linkėjimų p. Vandai, Daliai ir tau iš mūsų visų.

Brolis Juozapas

Tilžė.

1938 IV 27“ (Juozapo Sruogos laiškas Baliui Sruogai, iš Tilžės – į Kauną, 1938-04-27, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 856, l. 1r-v).